

16.april

1945

I 29
VÅR KAMP. Vår Kamp 1945

I snart 6 år har demokratene ført en kamp på liv og død mot nazismen. Om ikke lenge har den siste forsvarer av dette barbariske og middelalderske system måttet legge ned våpnene, og vår kamp skulle dermed være slutt.

Ja, våpenkampen er slutt og seieren mot vår ytre fiende er vunnet. Men demokratiet har og vil alltid komme til å føre en kamp innad mot de samme krefter som nazismen er blitt en ekspresjon for. Så lenge herske og voldsmentaliteten er en faktor i merroskesinnet, må kampen føres videre.

I denne demokratiets skjebnekamp har vi sett at tross store sosiale og politiske motsætninger, har vi hatt en ting felles: kjærligheten til og viljen til å forsvare friheten. Når nu Norge etter er fritt og folkestyret skal gjenreises, må vi bringe med oss den aktive og samarbeidets ånd som har ført oss fram til seier i disse år. Da kan vi også virkelig gjøre det sanne og ekte demokrati, som tusenvis av vår beste ungdom har gitt sitt liv for.

Men dette kommer ikke av seg selv. Først når hver eneste mann og kvinne med overbevisning og idealisme har avgitt sin stemme, blir landet styrt etter demokratiets ånd og idé. Men det krever masser av arbeid og tid å komme fram til en idealistisk politisk overbevisning, uten fordommer å sette seg inn i de forskjellige partiers program og finne fram til den ånd og idé som ligger også i programmene. Meningsforskjeil, og hard meningsbrytning vil og må der bli, ellers var det ikke et levende og sant demokrati. Men som idealister har en også lettere for å forstå og respektere sine motstanderes interesser, selv om disse skulle komme i mindretall etter et valg.

Derfor: Begynn allerede idag å forberede deg på det arbeid som vi som borgeres av et demokratisk samfunn har plikt å utføre: selv å styre landet

Vi ser i dag hva den politiske innaktivitet har ført til for det tyske folk. LA IKKE OSS OPTLEVE NOE LIGNEnde. KJEMP FOR ET LEVENDE OG SANT DEMOKRATI

Som det er mellom borgerne i hver enkelt nasjon, er det også så nasjonene imellom. Tross de store kulturelle og sosiale forskjeller har de allierte kunnet føre en felles kamp mot nazismen.

I San Fransisco skal i denne måned tre sammen en interalliert konferanse, hvor grunnlaget skal legges også for samarbeidet etter krigen. Vi har ikke nettopp gode erfaringer av internasjonalt samarbeide, til det har vi Folkeforbundet i frisk erindring. Men derfor har vi ikke lov til å gi opp. Så lenge den enkelte oppriktig vil en fredelig løsning på de forskjellige uoverensstemmelser, har en også rett til å tro på den.

De allierte nasjoner håper derfor at de i San Francisco kan legge grunnlaget for den organisasjon som skal sikre freden og samarbeidet i verden etter denne forferdelige krigen.

La oss gjøre vårt til at dette skal lykkes.

FRANKLIN D. ROOSEVELT,

Sjeldent har et enkelt dødsbudskap virket så kraftig på hele den siviliserte verden som da meldingen kom om Roosevelts plutselige død. Vi var så uforberedt at vi nesten nektet å tro det, så smertelig kjente vi det. Den store statsmannen stod midt opp i sitt arbeide, det arbeide som mer enn noen har ført oss fram til seieren. Og så, noen uker før vi skulle begynne å tømre på det vakre byggverket vi venter freden skal bli, også hans skapende geni skulle være med og forme, blir han revet fra oss.

Vi i Norge kjenner hans stilling til vårt land og folk fra den store talen hans, der han svarte på spørsmålet hvorfor vi fører denne krigen med ordene: "For Norway" for Norge. Så urettelig stod Norge i presidentens bevissthet som representant for alt det han kjempet for.

Som svar på hans kamp for Norge står vi i dag i dyp smerte, men også i dyp takk framfor hans minne.

DEN MILITÆRE SITUASJON: I Nederland er Arnheim, Zolle (50 km. lengre n.) og Heerenveen tatt av de kanadiske styrkene. 9. amerikanske armé holder på med omfattende opprydning vest for Elben. Stendal (55 km. n.ø. for Magdeburg) er ryddet. Borgermesteren i Magdeburg ville overgi byen, men enkelte nazistiske grupper kjemper en håpløs kamp der. Halle (vel 70 km. s.ø. for Magdeburg) er radd av 1. amerikanske armé. Styrker står dessuten 11 km. vest for Chemnitz, en stor industriby. En tanksdivisjon som er kommet over på østsiden av Elben, utvider bruholdet sitt, mens en annen divisjon måtte trekke seg tilbake

mac

over elven elben og i landet i fastlandet. Patton's 3. armé har erobret Bayreuth og står i dette øverstele landet, fra den tsjekkoslovakiske grensen. Nazistene i Bayreuth hindret at byen ble overgitt, men 3 timer senere ble hvite flagg heist etter kraftig bombardement. 7. amer. armé har inntatt Bamberg rett vest for Bayreuth og nærmer seg Nürnberg. Franske styrker har trengt 20 km. vest for Baden-Baden. Bak fronten holder lommen i Ruhrørrådet på å bli likvidert. I går var den 1/10 av sin opprinnelige størrelse. Her er tatt 143 tusen fanger. Nord for Bordeaux har angrep mot en tysk lommø fått kraftig støtte fra luften. Ide første 14 dagene av april ble det tatt 548.000 fanger på Vestfronten. Et stort antall allierte fanger er samtidig befridd.

Russerne kjemper nå på begge sider av Elben 55 km. vest for Wien, som er fullstendig befried. St. Polten (40-50 km. v. for Wien) er tatt. De nærmer seg også Brno, hovedstaden i Mähren (100 km. n. for Wien). Østfronten og Vestfronten kommer raskt nærmere og nærmere.

I Italia har allierte styrker forsørt tre sterke elvelinjer. I Nord-Italia ko-ordinerer patriotiske grupper sin kamp med framrykkingen. Det er et tidens tegn at den tyske skipsfartsledelse er flyttet fra Hamburg til Oslo. Fra Moskva kommer den gledelige melding at utenrikskommissær Molotov skal representere Sovjet i SamFrancisco.

HEIMEFRONTENS STREALLIERTE. Landss-tans opp et øyeblikk og tenke på hva ordet heimefront betyr. Først og fremst betyr det den motstand alle nordmenn til sammen har yttet den tyske okkupasjonen og nazismen, den åpne og skjulte kampen mot måla tiltak og trusler mot vårt våpenløse folk. Men ikke altså er våpenløse. Vetydelige styrker her i landet, så tåsjetroppene, har allerede slåss og er når som helst rede til å slåss. Alle nordmenn er et ledd i heimefronten. Men ofte er det de som står direkte under heimefrontens ledelse, vi mener når vi nyter ordet. Av den store heimefronten kan vi kanskje kalte heimestyrkene for den aktive delen, og det er i første rekke den som bærer og kommer til å bære de tyngste byrder. Den var det de tilhørte, de fleste av dem som tyskerne myrlisti.

Men alle andre må også være beredt til en innsats, og vi må spørre oss hvordan vi best kan støtte opp den aktive heimefronten. En viktig uunværlig støtte kan vi nemlig gi den. Vi kan skaffe heimefronten en stor alliert. Og det paradoxale er at det ikke er ved å gjøre bestemte ting, men først og fremst ved å unna late å gjøre en bestemt ting. Den allierte som vi kan gi heimefronten heter: Tausheit. Det er ved å la være å mase og pludre vi best hjelper dem som väger livet sitt.

Det viktigste en i en krig må vite, er fiendens disposisjoner og bevegelser, og for å få vite det bruker en spioner. I Gestapo's krig mot heimefronten er det nazistenes som har vært spionene. De er det som har skaffet Gestapo kunnskaper om heimefrontens arbeid. Men det uhyligste er at de også har fått sine kunnskaper på annan vis: Ved å mase og skravle en ting som aldri skulle kommet over norske lepper, har nordmann spilt nordmann i armene på bøddelen. En kjerring som står i en butikk og hvisker at "der og der vet jeg om ditt og datt", spiller spionens rolle. At hun gjør det usvisst, uten å vite hva hun gjør, unnskyller henne ikke; for resten i takt med hennes arbeid er det samme. Ofte er resultatet den sittre notisen i den illegale pressen: "Dømmen ble fullbyrdet ved skyting." I sannhet hadde vært bedre i en slik kjerring ble skutt, hvis fem unge nordmenn fikk befolde livet og fortsette livet kampen.

Få dinne overprer og kjente til å se det på samme måten som du gjør: Med vår tautlighet, mørklegge heimefrontens disposisjoner og bevegelser for Gestapo's. Det er bedre å holde kjeft og gjelde for en idiot enn å maste igjen i hjemlandet hver tvil at en er det!

Den FRIE PRESSEN: Den frie pressens oppgave er å gi folket det frie skrevne ord. Tiden før og under bærielsen vil stilla harde krav til vår disiplin, vår vilje til å offre og til samholdet mellom oss. Det vil forkorte og lette overgangen betraktelig om regjeringens og heimefrontens direktiver, paroller og andre ordrekammer fort og riktig frem til alle, så vi kan følge dem uten å nøie. Det er dette ledd i kampen du utfører når du er med på å spre avisen fort og sikkert.

Den fri pressemål er å nere den idio i norske hjerter. Den oppgaven fyller den ikke hvis den som får den, lar den gå opp i lid i sin egen.

SISTEN: i morges: Nordsjøen nådd n.v. for Grøningen, Nederland. Tyskerne der helt avskåret landvernsleiravverken erobret. Fuhlommen delt i to. Wuppertal tatt,